

Громадська думка про правотворення

*/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/*

2013 № 1 (37)

Шановні колеги!

Запрошуємо вас до співдружності в розробці нового періодичного видання, що має на меті оперативно відображати актуальні питання законотворення. Ваші відгуки і пропозиції просимо надсилати за електронною адресою: gdpp@yandex.ua.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Громадська думка про правотворення
Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації
№ 1 (37) 2013

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія:

В. Горовий (заступник головного редактора),
Н. Іванова (відповідальна за випуск), Ю. Половинчак, Т. Дубас

Заснований у 2011 році
Видається двічі на місяць

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

Київ 2013

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії корупції – ще один крок до лібералізації ЄС візового режиму3

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Присяжная Л.

Особенности новых правил регистрации недвижимости 4

Кривецький О.

Закон «Про зайнятість населення», або «мисливці за головами» 8

Иванова Н.

Реформирование МВД: трудный старт 16

Войцеховская Е.

**Утилизация старых авто:
проблемы и перспективы реализации..... 20**

Блажкевич А.

**Проблеми вдосконалення роботи акціонерних товариств
в Україні..... 26**

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА..... 30

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії корупції – ще один крок до лібералізації ЄС візового режиму

На виконання Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму, Кабінет Міністрів 16 січня 2013 р. схвалив законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії корупції», розроблений Міністерством юстиції України.

Цим проектом закону пропонується вдосконалити законодавство у сфері запобігання та протидії корупції. Зокрема, пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції», а також редакційні зміни в закони України «Про господарські товариства», «Про основи національної безпеки України» та «Про застосування амністії в Україні».

Запропоновані зміни внесені згідно з рекомендаціями, даними Україні за результатами третього раунду оцінки нашої країни Групою держав проти корупції (GRECO), і будуть спрямовані на віднесення всіх корупційних правопорушень, пов'язаних з отриманням неправомірної вигоди, до числа злочинів (як це передбачено положеннями Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією). Одночасно повинні бути вилучені з Кодексу України про адміністративні правопорушення ст. 1722 «Порушення обмежень щодо виконання службового становища» і 1723 «Пропозиція або надання неправомірної вигоди».

Змінами встановлюється кримінальна відповідальність за обіцянку неправомірної вигоди, а також за прийняття пропозиції чи обіцянки такої вигоди. До числа кримінально караних діянь відноситься надання неправомірної вигоди третій особі за згодою посадової особи, яка діятиме на користь особи, яка надаватиме таку вигоду. Змінюється механізм звільнення від кримінальної відповідальності при активному хабарництві, допускаючи таку процедуру лише за наявності факту вимагання неправомірної вигоди у поєднанні з добровільним інформуванням після її надання відповідного органу досудового розслідування. Крім того, встановлюється кримінальна відповідальність за активне й пасивне хабарництво в приватній сфері, тобто за дії

працівників підприємств, установ, організацій, які не є посадовими особами.

Зазначені зміни, передбачені урядовим проектом, спрямовані на виконання взятих Україною зобов'язань щодо криміналізації корупції, а також надають змогу привести положення вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів у цій сфері. Очікується, що реалізація цих заходів сприятиме діалогу України щодо лібералізації ЄС візового режиму.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Л. Присяжная, науч. сотр. НЮБ НБУВ

Особенности новых правил регистрации недвижимости

В Украине создана Государственная регистрационная служба (Укргосреестр), к которой с 1 января 2013 г. перешла от БТИ функция государственной регистрации прав на недвижимость, в то же время за БТИ сохраняется функция проведения техинвентаризации.

По новым правилам нотариусы с 1 января 2013 г. смогут осуществлять госрегистрацию права собственности, других имущественных прав и их обременений на уже зарегистрированные объекты недвижимого имущества с внесением соответствующей информации в Едином госреестре имущественных прав на недвижимое имущество (ЕГРВПН). В частности, нотариусы будут регистрировать переход права собственности на недвижимое имущество, то есть «вторичную» госрегистрацию недвижимости. При заверении договоров купли-продажи, мены, дарения недвижимого имущества и земельных участков, обретения права собственности на унаследованную недвижимость и т. п. нотариус будет осуществлять одновременно процедуру государственной регистрации права собственности на недвижимое имущество в ЕГРВПН. Сведения в Реестр нотариус обязан вносить «день в день».

Нотариусы не имеют права отказывать гражданам в проведении государственной регистрации прав на недвижимое имущество, сообщила первый заместитель председателя Укргосреестр И. Завальная.

По ее словам, несмотря на то что абсолютно вся нормативно-правовая база с точки зрения государственной регистрации имущественных прав принята, Укргосреестр намерена разработать законопроект, предусматривающий перенос данных из бумажных реестров БТИ в электронный ЕГРВПН.

Чиновник уточнила, что 15 апреля, когда Государственная налоговая служба рассчитывает получить данные из ЕГРВПН, реестр будет наполнен настолько, сколько информации будет внесено в него по заявочному принципу. «Мы им передадим информацию, которая содержится в реестре прав собственности, который вели БТИ с 2003–2004 гг. Это все, что мы можем передать. Остальная информация находится на бумажных носителях БТИ», – добавила Завальная.

Следует отметить, что согласно ст. 265 Налогового кодекса Украины налогом на недвижимое имущество, отличное от земельного участка (составляет 1 – 2,7 % от минимальной зарплаты за кв. м), будут облагаться здания, относящиеся к жилищному фонду, а именно – жилые дома, пристройки к ним, жилые дома усадебного типа, квартиры, коттеджи и комнаты в многосемейных квартирах. В то же время освобождаются от налогообложения квартиры площадью до 120 кв. м, жилые дома площадью до 250 кв. м, садовые или дачные дома, объекты жилой недвижимости, принадлежащие многодетным семьям и приемным семьям, в которых воспитывается трое и более детей.

Необходимо отметить, что сегодня в Украине насчитывается 28 млн жилых объектов, подлежащих обложению налогом на недвижимое имущество, и аналитики Государственной службы Украины уже подсчитали, что благодаря ему местные бюджеты уже в 2013 г. получат около 75 млн грн.

Что касается тарифов, то Верховная Рада с 1 января 2013 г. ввела госпошлину за регистрацию права собственности на недвижимое имущество в размере семи необлагаемых минимумов доходов граждан (17 грн), что составляет 119 грн; плату за предоставление информации из ЕГРВПН в форме выдержки – 120 грн; цену внесения изменений в записи ЕГРВПН, по документу, в том числе исправления технических ошибок, если таковы допущены не по вине госрегистратора – 51 грн, размер госпошлины за госрегистрацию другого вещного права и обременения права на недвижимое имущество в размере трех минимумов – 51 грн.

Кроме госпошлины за регистрацию прав на недвижимость и платы приказом Минюста установлена плата в размере 68 грн,

которые платит гражданин за поиск нотариусом ведомостей в реестре имущественных прав при осуществлении транзакций.

Также Кабмин установил, что доходы, которые поступают за исправление техошибок в ЕГРВПН, будут использованы для технического и технологического сопровождения и обеспечения госреестра.

По мнению юристов, подавляющее большинство украинцев от введения нового налога не понесут дополнительных финансовых затрат, так как, в случае, если в собственности человека находится несколько объектов жилой недвижимости, льгота будет применяться только к одному из них, за остальные придется платить налог, который начисляется раз в год. Не исключено, что новый налог будет стимулировать владельцев нескольких квартир либо продать, либо сдать свое жилье (если оно стоит закрытой), в результате чего, цены на квартиры смогут упасть до подъемных, хотя бы для части нуждающихся в жилье населения.

Следует отметить, что налоговые уведомления-решения о сумме налога и платежные реквизиты владельцы объектов жилой недвижимости, которая подлежит налогообложению, получают к 1 июля 2013 г. В случае несогласия плательщика с расчетами налоговой, он имеет право обратиться в налоговый орган для сверки данных.

Среди недостатков нового порядка прав собственности на недвижимость юристы называют следующие риски:

– потенциальный покупатель остается один на один с новым абсолютно чистым реестром. Договора будут заключаться на основании документа, который подтверждает право собственности на жилье. Проверить, на самом ли деле продавец квартиры ее собственник или он просто нашел на улице нужный документ, будет очень непросто. То есть приобретая квартиру, человек должен какими-то окольными путями узнавать, была ли там сделана перепланировка, соответствует ли жилье техническим нормам и так далее, так как сотрудники БТИ не имеют права предоставлять покупателю техническую документацию, а продавец вроде бы и не обязан. Достоверную информацию о технической инвентаризации квартиры человек получит только после регистрации своего права собственности. «В принципе, он покупает коша в метке», – резюмирует нотариус Киевского нотариального округа Л. Голий;

– одной из проблем, которую называют нотариусы, является техническое обеспечение. Так как система электронная, и в случае отключения электричества или Интернета провести договор купли-продажи

будет невозможно (поэтому уже сейчас нотариальные конторы стараются обзавестись генераторами, бесперебойниками или искать другие варианты);

– эксперты опасаются, что нотариусы могут вдвое повысить стоимость своих услуг при оформлении сделок с недвижимостью. Так, если ранее в БТИ стоимость услуг по регистрации права на квартиры в среднем составляла от 150 – 400 грн и цена утверждалась областной горадминистрацией, то с 1 января 2013 г. она будет рекомендованной для нотариусов. «На плечи нотариусов ложится ежемесячное отчисление на страхование – около 10 тыс. грн. Кроме этого, они должны будут заплатить за обучение и подключение к единому реестру. Хотя официально это бесплатно, но фактически – платно. Плюс нотариус должен будет обучиться работе с реестром. Дополнительно на них ложатся такие траты, что они вынуждены будут в 2–3 раза ставить цену выше на все остальные услуги, чтобы хотя бы отработать ту сумму, которую нужно будет платить в фонды страхования и за пользование реестром», – допускает директор палаты БТИ Д. Павленко. По его оценкам, у нотариусов стоимость услуг по оформлению сделок будет стартовать с 1 тыс. грн;

– участники рынка говорят, что новый реестр намного сложнее по сравнению с существующими, что может вылиться в очереди. Также они не исключают появления посредников по аналогии с теми, которые сейчас дежурят возле бюро. «Один регистратор за день может оформить семь сделок... По плану каждый должен сделать 35 таких операций в день. А в Киеве за день могут прийти 200–300 человек. Физически они не успевают. То есть, это выльется в очереди», – прогнозирует Д. Павленко. Также юрист считает, что если за БТИ останется не обязательная текущая инвентаризация, а только первичная, то в течение полугода-года все равно вернутся к тому, что введут обязательную текущую, чтобы удостовериться, что продается реально существующий объект.

«У нас любые реформы приводят только к усложнению процедур и выбиванию дополнительных средств с клиентов. И если вышеперечисленные изменения по сложности и стоимости оставляют статус кво, то введение в прошлом году обязательной оценки недвижимости оценщиком, значительно регистрацию удорожает...», – отмечается в комментариях в блогах.

А пока Минюст ввел «горячую линию» для предоставления консультаций гражданам о госрегистрации прав на недвижимое

имущество и земельные участки по новым правилам (*По материалам интернет-изданий <http://economics.lb.ua>, <http://korrespondent.net>, <http://finance.bigmir.net>, <http://bezagentov.net>, <http://minfin.com.ua>, <http://ulaclub.com>, <http://realt.ua>*).

О. Кривецький, голов. ред. НЮБ НБУВ

Закон «Про зайнятість населення», або «мисливці за головами»

З 1 січня 2013 р. набрав чинності новий Закон України «Про зайнятість населення». Цим законодавчим актом чітко закріплено економічні стимули підвищення зацікавленості роботодавців у прийнятті на роботу неконкурентоспроможних на ринку праці осіб, а також визначено заходи щодо стимулювання самозайнятості населення та створення нових робочих місць суб'єктами малого підприємництва. Головна мета закону – створення ефективного механізму сприяння повній, продуктивній і вільно обраній формі зайнятості населення в процесі реалізації соціально-економічної політики держави, забезпечення гарантій конституційних прав і громадян на працю та соціальний захист від безробіття. Закон передбачає низку нововведень та пільг, які повинні сприяти створенню нових робочих місць і покращанню умов для вже існуючих, зокрема, у тому, що стосується першого робочого місця для молоді.

Адже з огляду на несприятливі тенденції у сфері молодіжної зайнятості вже давно виникла необхідність підвищити захист права на працю молоді. Значні зміни характеру та умов праці, пов'язані з впливом соціально-економічних умов, потребують введення нових та перегляду чинних норм умов праці й надання додаткових гарантій трудових прав молоді.

Так, роботодавцям, які протягом року забезпечували створення нових робочих місць для працевлаштування молоді, осіб віком від 50 років та інших безробітних із числа недостатньо конкурентоспроможних громадян строком не менше ніж на два роки, із своєчасною виплатою зарплати в розмірі не нижче трьох мінімальних, щомісяця буде компенсовано фактичні витрати у розмірі 50 % від суми нарахованого Єдиного соціального внеску (ЄСВ) за відповідну особу. Право на компенсацію буде втрачено у разі зменшення штатної кількості працівників та фонду оплати праці.

Для молодих фахівців, які погодилися працювати в сільській місцевості, передбачено так звані підйомні виплати в розмірі 10 мінімальних зарплат. Особи, старші 45 років зі страховим стажем понад 15 років, отримують право на «ваучер» на професійне навчання.

Доопрацювання зазнали також норми безробіття і статусу безробітних, за якими, наприклад, особі надається статус безробітного з першого дня її звернення до Державної служби зайнятості.

Законопроект «Про зайнятість населення», покликаний розв'язати проблему безробіття, зокрема стимулюватиме роботодавців до надання першого робочого місця. Про це заявив народний депутат України, член парламентської фракції Партії регіонів, голова підкомітету з питань соціального захисту та соціальних гарантій, рівня життя і повернення заощаджень населенню Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці О. Стоян. За словами депутата, цим законопроектом запропоновано також механізми боротьби з виплатами заробітної плати «в конвертах», шляхом обмеження рівня середньої зарплати. На думку нардепа, цей закон – крок уперед у вирішенні проблем у сфері зайнятості населення.

Іновацією нового закону України «Про зайнятість населення» є те, що з 2013 р. роботодавці самостійно розраховуватимуть квоту на працевлаштування соціально слабозахищених осіб з урахуванням чисельності вже влаштованих працівників, які на умовах повної зайнятості вже працюють на підприємствах, в установах та організаціях і належать до таких, що неконкурентоспроможні на ринку праці (крім інвалідів), та забезпечуватимуть їх працевлаштування самостійно. Таким чином, підприємства-роботодавці зможуть сприяти працевлаштуванню соціально незахищених громадян, звертаючись до центрів зайнятості. За цим Законом підприємствам передбачається надання 5-відсоткової квоти від середньооблікової чисельності штатних працівників для незахищених верств населення (з кількістю у штаті більше 20 осіб). Квоту встановлюватимуть місцеві органи влади за поданням центрів зайнятості. За невиконання закону роботодавців штрафуватимуть у подвійному розмірі мінімальної зарплати. Штраф накладається за невиконання квоти протягом року, а також за необгрунтовану відмову у працевлаштуванні неконкурентоспроможним громадянам. Варто зазначити, що новий Закон також передбачає розміщення вакансій без вимог щодо віку і статі кандидатів, співпрацю кадрових агентств і центрів зайнятості. Посередникам із працевлаштування заборонено отримувати оплату їхніх послуг від громадян. Ці послуги оплачуватиме лише роботодавець.

Однією з новацій, передбачених ст. 31 цього Закону, є зміни у порядку організації та фінансуванні оплачуваних громадських робіт. У разі залучення зареєстрованих безробітних до громадських робіт фінансування організації таких робіт здійснюється пропорційно рівними частинами за рахунок коштів місцевих бюджетів і Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Ця норма Закону диктує вимогу закладення коштів на організацію та проведення громадських робіт у річних кошторисах органів місцевого самоврядування та підприємств, установ, організацій на 2013 р.

Проте новий закон, на думку фахівців, містить ряд недоліків, які не дають змоги ефективно вирішити проблеми молодіжної зайнятості. Зокрема, ідеться про введений Законом понятійний апарат, який вступає в суперечність із Кодексом законів про працю.

На жаль, на сьогодні в законодавстві України відсутнє визначення терміна «молодий спеціаліст», проте існують визначення інших понять, що непрямо вказують на його ознаки. Так, термін «молодий спеціаліст» у п. 10 ст. 1 замінено на «молодий працівник», оскільки молодий спеціаліст – це начебто вузьке поняття, до якого відносять молодих людей тільки з вищою освітою. Утім відмова від терміна «молодий спеціаліст» видається дещо штучною, адже Кодекс законів про працю (ст. 197) визначає, що молодими спеціалістами є випускники державних навчальних закладів, потребу в яких раніше було заявлено підприємствами, установами, організаціями і яким надається робота за фахом на період не менше трьох років у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Отже, згідно із КЗпП поняття «молодий спеціаліст» не означає обов'язкової наявності вищої освіти; молодими спеціалістами можуть бути й випускники державних і комунальних ПТНЗ. Саме наведене визначення найбільш повно й чітко характеризує статус випускників навчальних закладів, а це, у свою чергу, надає можливість регулювати їх трудові права.

Особливо актуальним цей термін є за умов ринкових відносин, адже таким чином акцентовано увагу на такому важливому та актуальному для нашого часу моменті, як направлення на роботу. Набрання статусу «молодого спеціаліста» означає, що випускника буде забезпечено першим робочим місцем одразу ж після закінчення ним навчання.

КЗпП не містить терміна «молодий працівник», але визначає поняття «працевдатна молодь». Згідно зі ст. 197 Кодексу законів про працю, працевдатною молоддю – є громадяни України віком від 15 до

28 років, яким після закінчення або припинення навчання у загально-освітніх, професійних навчально-виховних і вищих навчальних закладах, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової військової або альтернативної служби надається перше робоче місце на термін не менше двох років. Забезпечення цього права дає можливість вирішити декілька проблем. Якщо молоді спеціалісти направлятимуться на роботу в адміністративному порядку чи в порядку договору з роботодавцем, це гарантуватиме їм перше робоче місце за спеціальністю. Такий порядок істотно впливатиме на зменшення кількості безробітних серед молоді, а також регулюватиме баланс між пропозицією та попитом на робочу силу на ринку праці.

На сучасному етапі повне впровадження механізму розподілу поки що є неможливим, проте його окремі елементи (у вигляді не формального, а дійсного направлення на роботу осіб, які навчалися за державним замовленням) повинно бути запроваджено. Для цього насамперед необхідно встановити зв'язок між роботодавцями та закладами освіти.

За нинішніх умов, коли ринок праці відзначається широким спектром невирішених проблем, держава фактично знімає із себе повноваження щодо захисту молоді та забезпечення робочими місцями молодих спеціалістів, перекидаючи цей клопіт на роботодавця або навчальний заклад. Працевлаштовані випускники після набрання статусу молодого спеціаліста отримуватимуть додатковий правовий захист, якого не передбачає статус молодого працівника. Отже, офіційне використання терміна «молодий спеціаліст» у Законі України «Про зайнятість» було б підставою для гарантування випускникам додаткової соціальної підтримки з боку держави.

Крім того, певні розбіжності спостерігаються і у визначенні віку громадянина, який підпадає під поняття «працевдатної молоді людини». Так, Закон України «Про зайнятість населення» встановлює, що нижня межа працевдатного віку – 16 років (п. 13 ст. 1), але стосовно молодого працівника (громадянина України віком до 35 років) Закон не фіксує нижню межу вступу особи до ринку праці, а також не містить згадки щодо її працевдатності. Згідно ж зі ст. 1 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», молодь, молоді громадяни – це громадяни України віком від 14 до 35 років. Таким чином, молодим працівником слід вважати особу з 14 до 35 років, а це не узгоджується з п. 13 та п. 16 ст. 1 ЗУ «Про зайнятість населення». Тому доцільність введення поняття «молодий працівник» є дещо сумнівною.

У ст. 24 Закону, де йдеться про сприяння зайнятості населення під час реалізації державних цільових програм, якими передбачено створення нових робочих місць та інфраструктурних проєктів, міститься положення про те, що методика та порядок визначення показника створення нових робочих місць встановлюються Мінекономрозвитку. А вже у наступній статті Закону, що за змістом відповідає ст. 24, згадка про Мінекономрозвитку зникає, а отже, у Законі відсутнє підґрунтя для розробки узгодженого комплексного механізму визначення роботодавців, які створюватимуть нові робочі місця під час реалізації державних програм. Усе це практично звужує можливості для працевлаштування молоді, зокрема з точки зору узгодження вимог ринку праці та пропозицій з боку закладів освіти, а також з позицій прогнозування необхідної чисельності працівників конкретних професій для реалізації інфраструктурних проєктів.

На ряді недоліків наголошує й заступник голови Федерації профспілок С. Кондрюк, який вважає, що однією із суперечливих норм цього Закону є дозвіл на шестимісячне стажування студентам, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень і продовжують навчатися. За словами С. Кондрюка, за новими правилами роботодавець може взяти студента на безоплатне стажування, що відроджує «елементи рабської праці».

Згідно зі ст. 29 «Розширення можливостей для підвищення конкурентоспроможності молоді», студенти вищих та учні професійно-технічних навчальних закладів, що здобули професію (кваліфікацію) за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» і продовжують навчатися на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, мають право проходити стажування за професією (спеціальністю), за якою здобувається освіта, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання на умовах, визначених договором про стажування у вільний від навчання час. Водночас не зрозуміло, чому ця норма не поширюється на осіб, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «магістра», і на тих осіб, які здобули нижчий освітньо-кваліфікаційний рівень, але не продовжують навчання. Це обмежує можливості молоді щодо подальшого працевлаштування та знижує їхню привабливість як фахівців на відкритому ринку праці.

Як показує досвід деяких країн, стажування відкриває шлях до зловживань з боку роботодавців. Досить часто випускники ВНЗ як ста-

жери працюють протягом встановленого законодавством терміну без оплати праці, але за повного робочого навантаження і навіть понаднормово. Більше того, після завершення випробувального терміну з трьох – чотирьох стажерів лише один зараховується в штат. Особливо цим зловживають недержавні установи і приватні структури.

У Законі не прописано, яким чином стажування сприятиме працевлаштуванню молодшої особи, що надає можливість створення тимчасових робочих місць на безоплатній основі. Недоброчесний роботодавець найматиме кожні півроку особу з метою нібито забезпечення стажування, надаючи їй роботу, за яку молода людина не отримуватиме винагороду на цілком легальних підставах. З іншого боку, стажування може перетворитися на суто формальну процедуру, подібну до нинішньої виробничої практики без можливості подальшого працевлаштування на підприємстві та, відповідно, без зацікавленості роботодавця у реальному навчанні стажера.

П. Розенко, провідний експерт Центру ім. Разумкова, упевнений, що в такому випадку значення запису в трудовій книжці за умови безоплатної праці, по суті, нівелюється. Адже стаж працівника рахується за сплатою трудових внесків, єдиного соціального внеску. «З одного боку, роботодавець може створювати такі робочі місця на півроку, на яких просто буде міняти собі молодих людей, не сплачуючи їм заробітної плати. З іншого боку, молода людина, яка працює на виробництві, протягом цього півріччя не сплачує жодних страхових внесків. Це означає, що вона не отримує пенсійного стажу й страхування на випадок безробіття та нещасних випадків на виробництві», – стверджує П. Розенко.

Отже, слід чітко окреслити механізм проходження стажування. Необхідно здійснювати чіткий відбір молодих людей за певними критеріями, які для себе визначає роботодавець, з можливістю майбутнього працевлаштування стажерів на підприємстві (або надання їм рекомендацій). Крім того, необхідним є контроль за організацією стажування з метою уникнення зловживань з боку роботодавців.

С. Тігіпко, віце-прем'єр-міністр України, міністр соціальної політики, автор законопроекту «Про зайнятість населення»: «Дуже важливо, що в законі є підтримка стимулів для місцевої влади, тобто ми створили стимули, які додають заохочення ініціативам місцевої влади зі створення нових робочих місць. Такий комплексний крок стосовно зайнятості населення зроблено практично в останні роки вперше».

А ось В. Васильченко, випускник сільськогосподарської академії, іншої думки: «Дивує С. Тігіпко своєю “простою” щодо Закону “Про

зайнятість населення». Які робочі місця може створити місцева влада? Вони що, торгують чим? Чи може щось виробляють? Нон-сенс! А про випусників? Він – Тігіпко, мабуть давно не був у селах Кіровоградщини, Миколаївщини, Херсонщини! Там усе розорено, води немає, просто жах, прірва! Хіба той, хто закінчив ВНЗ, піде на жалюгідні гроші працювати у село? Там зарплата мінімальна! А як же сім'ю створити?».

Треба зазначити, що цей нормативно-правовий акт про зайнятість населення передбачає скорочення інвестицій у бюджет за рахунок пільги зі сплати єдиного соціального внеску, а також величезні витрати для держави з метою зниження безробіття в країні. Але з яких джерел буде формуватися бюджет на ці цілі, не відомо. Скоріше за все, реалізація норм істотно вдарить по кишені платників податків. Тому не дивно, що для роботодавця в документі заховано безліч підводних каменів, а діяльність рекрутера взагалі потрапить під жорсткий контроль чиновників від центру зайнятості, які мало розбираються в роботі HR-департаменту.

До послуг з посередництва в працевлаштуванні парламент відніс «пошук роботи та сприяння у працевлаштуванні особи, відбір працівників відповідно до замовлень роботодавців (у тому числі іноземних) у межах укладених з роботодавцями договорів (контрактів)». Усі компанії, які надають такі послуги, потраплять до переліку, який буде складено Державною службою зайнятості України. Мало того, усім компаніям, що надають послуги рекрутингу, аутстафінгу і супутні, згідно з п. 2 ч. 4 ст. 36 Закону України «Про зайнятість населення», доведеться «співпрацювати» з центрами зайнятості. Виглядати це буде, швидше за все, як розмова німого з глухим. На сьогодні, якщо компанія планує знайти співробітника через центр зайнятості (зазвичай таким чином підшуковують низькокваліфіковані кадри), відділ кадрів роботодавця офіційно повинен звернутися до центру зайнятості шляхом подання форми 3-ПН про наявність вакансії. У відповідь чиновники починають просто роздавати контакти роботодавця всім бажаним безробітним, які часто взагалі не відповідають вакансії, а бідний рекрутер тільки й встигає відбиватися від дзвінків невідповідних кандидатів. Хто стикався – той знає ...

Віднині ж, судячи з усього, у рекрутингових компаній виникне не право, а обов'язок приймати «ведмежу допомогу» від центру зайнятості, співробітники якого не завжди мають можливість вивчити вимоги до вакансії. Біржа праці просто «завалить» фахівців з під-

бору персоналу цим самим персоналом. Причому анонімність роботодавцю навряд чи вдасться зберегти. Ні про які попередні відбори резюме в таких умовах також не може йтися. А після того, як ейчар закінчить листування і комунікацію з центром зайнятості, здасть у строк всі звіти і перемовиться телефоном з десятьма непотрібними і невідповідними кандидатами, часу на те, щоб здійснити headhunting (мисливство за головами) і executive search (виконавчий пошук) у нього вже не залишиться.

Спробуємо зробити деякі висновки з усього вищенаведеного. Отже, якщо подивитися на цей Закон, так би мовити, з висоти пташиного польоту, то чи намагання це, певним чином, створити під соусом “інфраструктурних проєктів” можливість для використання дармової робочої сили (акі безробітних) і отримання за це ще й дотації з бюджету?

Далі. Деякі економісти вважають, що держава хоче посадити на шию бізнесу окремі категорії громадян, які неконкурентоспроможні на ринку праці, у тому числі “осіб, які звільнені після відбуття покарання або примусового лікування”, тим часом нічого не роблячи для того, щоб самій попрацювати над адаптацією цих категорій населення. А ще Державна служба зайнятості й приватні агентства, через положення Закону про вимогу звітувати щодо закриття вакансій, будуть займатися “навішуванням орденів” задля покращення показників роботи ринку праці.

А. Коняєва, експерт ринку праці в Україні, фахівець з управління персоналом компанії «Анкор SW»: «Закон з формальної точки зору намагається регулювати відносини і вид діяльності, який сам же забороняє. У Законі йдеться про “суб’єкти господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні”. Такі відносини формуються тоді, коли агентство допомагає кандидатові знайти роботу і дуже часто бере за це плату. Хоча сам Закон прямо забороняє отримання плати з пошукачів і, відповідно, будь-яке посередництво у працевлаштуванні. Наші клієнти – роботодавці і ми займаємося діяльністю з пошуку та підбору персоналу. При цьому законотворці багато в чому використали положення Конвенції МОП № 181 (“Про приватні агентства зайнятості”) і Рекомендації № 188, але проігнорували загальноприйняте визначення – приватні агентства зайнятості, яке виключає будь-які подвійні тлумачення визначень».

На думку юристів, чинному Закону бракує цілісного підходу у вирішенні питань про зайнятість населення, натомість у ньому дуже

багато посилань на підзаконні акти, які є істотними для встановлення правил гри на ринку праці, але самих текстів, бодай навіть загальних концепцій, немає. Це стосується порядку видачі дозволів роботодавцям, які наймають працівників для подальшого виконання ними роботи в Україні в іншого роботодавця, порядку подання звітності від агентств до Державної служби зайнятості тощо.

Але щоб підсолодити деякою мірою гірку «пігулку» нового Закону, наостанок наведемо результати опитування американського Соціологічного інституту Геллап щодо показника працевлаштування населення, за якими Україна серед 148 країн займає 35-те місце. Зокрема, повний робочий день в нашій країні працюють 34 % осіб віком від 15 років. Таким чином, за рівнем працевлаштування Україна випередила Польщу (32 %), Іспанію (32 %), Німеччину (32 %), Китай (28 %), Францію (26 %), Італію (25 %).

Та, незважаючи на це, існує велика ймовірність того, що всі законодавчі новації, передбачені чинним Законом, за вищезгаданих обставин здебільшого працюватимуть тільки на папері.

Н. Иванова, зав. отделом НЮБ НБУВ

Реформирование МВД: трудный старт

2012 г. стал для Украины периодом принятия резонансных нормативных актов, значительно изменивших функционирование ключевых институтов правовой сферы. Среди стартовавших реформ, а именно: прокуратуры, адвокатуры, судебной системы и даже конституционной, – пожалуй, только реформирование МВД, несмотря на, некоторым образом, уже перезрелую необходимость, по-прежнему остается на стадии обсуждения, которое длится уже несколько лет. Несмотря на большое количество законопроектов, появившихся в последние годы, ни один из них не получил достаточного количества положительных отзывов как экспертов, так и общественности и принят не был. Кроме того, на стадии обсуждения по-прежнему находится основополагающий документ любой реформы – концепция реформирования органов внутренних дел Украины.

В 2013 г. вопрос реформирования МВД был вновь поднят на заседании Комитета ВР по вопросам законодательного обеспечения правоохранительной деятельности, на котором замглавы МВД С. Черных

заявил о том, что необходимо изменить закон о милиции, либо принять новый закон – о полиции. По его словам, национальная полиция в Украине может появиться до 2015 г.

Подобное заявление, вероятно, может свидетельствовать о том, что в скором времени появится очередной документ об изменениях структуры МВД, либо же какие-то изменения начнут вводиться без надлежащего законодательного обеспечения.

Как известно, ранее депутаты В. Грицак и В. Коновалюк подавали в Верховную Раду законопроект «О полиции», которым предлагалось переименовать милицию в полицию. Главной идеей законопроекта было превращение МВД в гражданское ведомство, в котором будет департамент полиции («полиция» – это профессионалы, которые от имени государства поддерживают порядок и борются с преступностью). «Впервые на уровне закона вводится понятие контракта, четко расписаны права и обязанности полицейского, его социальные гарантии: пенсия, обеспечение жильем, медобслуживание, выплаты в случае получения увечья или гибели, в разы увеличена зарплата», – говорил тогда В. Грицак. В. Коновалюк в свою очередь в начале прошлого года заявлял о том, что с 1 января 2013 г. уже может быть полноценная полиция. Однако, сбыться этому было не суждено. Документ неоднократно обсуждался, однако принят не был. Как заявлял офицер МВД А. Швец, в законопроекте В. Грицака «О полиции» нет концепции. По его словам, переход от милиции к полиции должен быть постепенным и поэтапным.

Сегодня мысль о том, что реформирование органов внутренних дел – процесс, требующий времени, подтвердил замглавы профильного комитета ВР В. Олійник. Он отметил, что на кардинальную реформу необходимы большие деньги, которых нет. В этом контексте важно отметить, что в конце 2012 г. министр внутренних дел В. Захарченко заявил о том, что, учитывая лишь новации нового УПК, МВД Украины нуждается в дополнительном финансировании на 2013 г. в размере 980,5 млн грн. Поэтому, по мнению В. Олійника, реформировать логичнее каждую отдельную структуру МВД по очереди и начать, например, с ГАИ. Что же касается изменения названия, то об этом, по словам В. Олійника, речь пока не идет вообще. «Чтобы провести реальную реформу, нужны серьезные средства. Ведь мало просто переименовать ведомства – для этого нужно дать такую зарплату и организовать такой конкурс, чтобы в силовые структуры попадали лишь честные, умные и образованные люди...», – поясняет

Олийнык. При нынешних проблемах в государственных финансах добиться этого вряд ли возможно, уверен нардеп.

В то же время замглавы МВД С. Черных озвучил уже не новую мысль о том, что нацполиция будет состоять из полиции гражданской безопасности, уголовной, финансовой, транспортной и специальной.

Не новая она хотя бы потому, что идеи создания отраслевых подразделений полиции звучали многократно, на протяжении нескольких лет, из уст разных политиков и экспертов. Например, в прошлом году коридорами ВР «ходил» законопроект «О финансовой полиции в Украине», разработанный С. Тигипко совместно с общественной организацией «Реформаторский клуб», которым предлагалось создать финансовую полицию в структуре Минфина и ликвидировать соответствующие подразделения в других органах исполнительной власти. Планировалось, что ведомство будет создано на информационной и кадровой базе налоговой милиции. Подобные мысли звучали и при президентстве В. Ющенко.

Следующим важным пунктом реформы С. Черных назвал создание Государственного бюро расследований. Предполагается, что это будет независимый антикоррупционный орган, наделенный функциями проведения расследования всех типов преступлений, которые совершают высокопоставленные должностные лица, работники правоохранительных органов и судьи. С. Черных добавил, что такая структура будет соответствовать международным стандартам и нормам нового Уголовного процессуального кодекса.

Большинство экспертов считают, что если в ближайшее время и появится новый законопроект «О полиции», то, вероятнее всего, он будет во многом повторять проект закона Грицака – Коновалюка.

Практически синхронно заявлениям о создании национальной полиции замглавы МВД, а именно 8 января 2013 г., в ВР был зарегистрирован инициированный КМУ законопроект № 1203 «О внесении изменений в некоторые законы Украины относительно деятельности Министерства внутренних дел Украины». Законопроектом предлагается внести изменения в законы Украины «О милиции», «Об организационно-правовых основах борьбы с организованной преступностью», «Об оперативно-розыскной деятельности» и «Об общей структуре и численности Министерства внутренних дел Украины».

Изменения в Закон Украины «О милиции» посвящены проблемам оказания социально-бытовых услуг сотрудникам милиции. Также, как отмечается в пояснительной записке к законопроекту,

еще ряд изменений касаются полномочий министра в отношениях с центральным органом исполнительной власти, деятельность которого им же и координируется, а также совершенствование правовой и социальной защиты сотрудников органов внутренних дел.

Закон Украины «Об организационно-правовых основах борьбы с организованной преступностью» предполагается изменить в части касающейся порядка создания и ликвидации подразделений по борьбе с организованной преступностью органов внутренних дел Украины. Предлагается исключить норму, согласно которой начальник Главного управления по борьбе с организованной преступностью МВД Украины по должности является первым заместителем министра внутренних дел, а начальники специальных подразделений по борьбе с организованной преступностью в Автономной Республике Крым, областях, городах Киеве и Севастополе по должности являются первыми заместителями начальников соответствующих главных управлений, управлений.

Кроме того, отмечается в пояснительной записке, Главное управление по борьбе с организованной преступностью МВД и управления по борьбе с организованной преступностью ГУМВД и УМВД предлагается лишить статуса юридических лиц.

Согласно законопроекту изменения коснутся и Закона Украины «Об оперативно-розыскной деятельности». Например, предложено внести изменения в ст. 9, дополнив ее положением о том, что в случаях нарушения прав и свобод человека или юридических лиц в процессе осуществления оперативно-розыскной деятельности, а также в случае, если причастность к правонарушению лица, в отношении которого осуществлялись оперативно-розыскные мероприятия, не подтвердилась, то вред, причиненный решениями, действием или бездействием определенных законом органов или их работников при осуществлении своих полномочий, возмещается государством.

Однако самые горячие дискуссии вызвали изменения, предложенные в Закон Украины «Об общей структуре и численности Министерства внутренних дел Украины», которые в первую очередь предполагают уменьшение общей численности Министерства внутренних дел. Общую численность Министерства внутренних дел предлагается уменьшить на 6700 человек, в том числе на 1500 – количество лиц рядового и начальствующего состава. Связано это с созданием Государственной миграционной службы Украины в соответствии с Указом Президента Украины от 6 апреля 2011 г. № 405/2011

и решением о передаче этой службе функций подразделений МВД по делам гражданства, иммиграции и регистрации физических лиц. Как отмечали ряд экспертов, Государственная миграционная служба является ярким примером создания одного из новых подразделений согласно предполагаемой реформе МВД фактически без надлежащего законодательного определения нового перечня правоохранительных органов Украины, либо же хотя бы наличия документа, в котором был бы установлен конкретный критерий, по которому государственные и другие органы должны относиться к правоохранительным. Как заявил заместитель Генерального прокурора Украины А. Прошко, такой порядок действий был бы более правильным с учетом динамики развития реформационных процессов. «Мы полагаем, что в этой сфере целесообразно унифицировать нормативную базу путем создания единого свода законов. У нас есть конкретные предложения по этому поводу, и они будут направлены в парламент», – отметил А. Прошко.

Подытоживая вышесказанное, следует отметить, что движение на пути многопрофильности, демилитаризации и определенной децентрализации управления органов внутренних дел, безусловно, происходит. Однако главной проблемой на сегодняшний день по-прежнему остается отсутствие согласованности и единой стратегии, системы, плана действий в этом направлении. Законопроекты, посвященные реформированию МВД, не успевают появиться в парламенте, как тут же отклоняются, отправляются на доработку, либо же теряются и забываются в море законодательных инициатив. В то время как сотрудники органов внутренних дел продолжают работать с несогласованностями новых и старых правил, дублированием функций и стремлением, несмотря на все преграды, со временем все же реформироваться в ведомство европейского образца.

Е. Войцеховская, мл. науч. сотр. НЮБ НБУВ

Утилизация старых авто: проблемы и перспективы реализации

В конце прошлого года Верховная Рада приняла за основу законопроект, который предусматривает сбор со всех импортеров автомобилей в Украину налог на утилизацию авто. В сентябре похожий закон заработал в России, что негативно отразилось на экспорте украинских заводов, в частности ЗАЗ. Также Рада приняла в первом чтении

правительственный проект закона № 11260 «О внесении изменений в Налоговый кодекс Украины относительно уплаты экологического налога за утилизацию снятых с эксплуатации транспортных средств».

Согласно законопроекту, базовая ставка сбора для легковых автомобилей составит 5,5 тыс. грн, а для грузовых автомобилей, автобусов и спецтехники – 38 тыс. грн. Итоговая сумма утилизационного сбора будет зависеть от специального коэффициента и рассчитываться в зависимости от типа транспортного средства по схеме «процент (коэффициент) от базовой ставки».

В официальном заявлении Всеукраинской ассоциации автоимпортеров и дилеров, автомобильного завода компании «Еврокар» и Кременчугского автосборочного завода по этому поводу отмечается, что принципиальные условия указанных документов в очередной раз создают законодательные преференции для избранных компаний и не направлены на развитие украинской автомобильной отрасли. Специалисты организации обращают внимание на то, что льготы, предоставляемые на протяжении последних 15 лет таким компаниям, как «Укравто» и входящему в ее структуру ЗАЗ, уже исчисляются десятками миллиардов гривен бюджетных средств, которые могли бы существенно повлиять на развитие украинского автопрома и привлечение инвесторов в Украину. Однако, как говорится в сообщении, за этот период данной компанией не было построено ни одного предприятия по производству автокомпонентов или комплектующих в Украине.

Всеукраинская ассоциация автоимпортеров и дилеров (ВААИД) негативно оценивает принятие законопроекта об утилизационном сборе. Комментируя данный документ и его влияние на автомобильный рынок Украины, генеральный директор Всеукраинской ассоциации автоимпортеров и дилеров О. Назаренко высказал мнение о том, что последствием данного нововведения для импортеров автомобилей может стать остановка импорта этой продукции и подорожание продукции отечественных автомобилестроителей, которые освобождаются от уплаты указанного сбора. «Конечно, импортеры до введения сбора завезут определенное количество автомобилей, чтобы можно было работать, но когда представителям заводов нужно будет принимать решения, они не станут думать, будут ли украинцы покупать автомобили, которые подорожают на 30 тыс. грн, а просто повезут в Германию или Америку и там продадут. Значит, импорт в Украину остановится», – отметил он. Также эксперты выражают опасения относительно ухода крупных автоимпортеров с украинского рынка и

закрытия работающих заводов, что может привести к значительному снижению уровня автомобилизации в страны в мировом рейтинге.

В то же время импортеры не считают, что введение сбора окажет значительное влияние на продажи. По их мнению, это просто заставит потребителей платить больше. Генеральный директор «Авто Интернешнл» Е. Дунина считает, что в Украине и так слабая покупательная способность населения, и введение дополнительных сборов опять ляжет на плечи потребителей. «Скорее всего, это способ пополнить бюджет за счет автопрома. Украине необходимо обновлять парк автомобилей, так как его средний возраст составляет 18 лет (для сравнения, в ЕС – 8,5 лет, США – 9,2 лет, РФ – 12,9 лет – данные “Укравтопрома”), но такие меры правительства не позволяют улучшить ситуацию», – уверена она.

Свои опасения высказал и директор департамента маркетинга и промышленного анализа «Укравтопрома» Г. Овсянников, акцентируя, что налоговая нагрузка на производителей и без того не стимулирует развитие автопрома. «И если введут еще дополнительный сбор, это может закончиться катастрофой», – предположил он.

В защиту данных законопроектов высказался вице-президент корпорации «УкрАвто» О. Папашев, считая, что закон об утилизации позволит остановить спад производства не только на ЗАЗе, но и на заводах корпорации «Богдан», на КрАЗе, на ЛАЗе, на Бориспольском и Черниговском автозаводах.

О. Папашев отметил, что сейчас автомобильная отрасль находится на грани полной остановки. «Украинские автомобили всех производителей в октябре занимали 18 % рынка, тогда как еще два-три года назад – меньше 50 %. О какой монополизации может идти речь, когда сейчас просто стоит вопрос “Будут завтра выпускать автомобили украинские заводы, или мы будем покупать только импорт за валюту?”» – подчеркивает О. Папашев. По его словам, защищая отечественных производителей, Украина создает инвестиционные условия для привлечения в автомобилестроение иностранных производителей, по-примеру России. «Там подобные меры уже привлекли десятки автопроизводителей, и наши соседи имеют возможность покупать не только ВАЗы и УАЗы, но и Renault, Hyundai, Kia, Ford, Toyota, Nissan, Volkswage, Peugeot российского производства», – отметил он.

Безусловно, что сама такая инициатива является положительной. Такого рода сборы существуют во многих странах, и там они действительно идут на нужды индустрии переработки автомобилей и их агрегатов, и Украине действительно пора задуматься о том, как утилизи-

ровать растущий автопарк, а также, защитит рынок от волны старых иномарок, которые перегоняются из-за границы.

Специалисты заявляют, что в Украине самая низкая в Европе ввозная пошлина на импортные авто, которая составляет от 6 до 10 %, поэтому намного выгоднее завозить из-за границы готовые автомобили, а не производить собственные. Такая тенденция за 20 лет привела к закрытию таких предприятий, как «КрымавтоГАЗ» (Симферополь), «УкрВолгатехсервис» (Борисполь), «Черниговавтодеталь» (Чернигов), КАРЗ № 5 (Киев), КАРЗ № 6 (Киев), «Анто-Рус» (Херсон), ІВЕСО-КрАЗ (Кременчуг), «Автоагрегат» (Краснодон), «АЗ МО» (Киев), прекратил производство легковых автомобилей ЛуАЗ (Луцк). А эти автозаводы выпускали десятки тысяч автомобилей в год.

Сокращение производства ставит под угрозу увольнения не только несколько тыс. работников заводов ЗАЗ и «Богдан», но и еще 853 украинских предприятия, которые делают комплектующие для этих заводов. Поэтому необходимость принятия документов, стимулирующих создание и развитие собственного автомобильного производства в Украине, как никогда назрела.

Введение данного налога вызвало оживленное обсуждение в сети Интернет. На форумах и блогах во время обсуждения законопроекта неоднократно поднимался вопрос о том, на что пойдут собранные средства, на какие фонды они будут направлены и строительство каких предприятий будет финансировано за их счет. Большинство считает данное решение очередной попыткой за счет граждан пополнить казну государства. Реальность данных опасений подтверждает и тот факт, что в документе не установлена ставка сбора – это будет делать правительство. Размеры ставок озвучиваются весьма приблизительно. В Интернете фигурирует одна и та же фраза: «Для новых легковых автомобилей значение коэффициента составляет 86–550 % от базовой ставки (4,73–30,2 тыс. грн) в зависимости от объема двигателя, а для машин старше трех лет – 530–3501 % (29,1 – 192,5 тыс. грн). Для новых грузовых автомобилей, автобусов и спецтехники коэффициент составит 50–290 % (19–110,2 тыс. грн), а для подержанных – 88–1180 % (33,4–448,4 тыс. грн)»...

В Ассоциации импортеров и дилеров ВААИД считают, что предложенный налог за утилизацию транспортных средств и корректирующие коэффициенты не соответствуют сути и названию этого налога, ведь его размер должен быть взаимосвязан с фактическим размером расходов, которые необходимы именно для

утилизации транспортных средств. По мнению импортеров, разницы в коэффициентах из-за различных объемов двигателя быть не может, ведь количество компонентов, ради которых и затевается утилизация (свинец, кислота, ртуть, технические жидкости), во всех автомобилях практически одинаково.

Кроме того, блогеры высказывают удивление тем, что сумма сбора не была названа сразу. Не обозначены и субъекты расчетной деятельности и ответственные за правильность расчетов данной формулы. Если предположить, что сумма данного сбора изначально будет заложена в розничную цену автомобиля, то получается, что за якобы утилизацию через ...надцать лет покупатель должен заплатить уже сегодня, не имея гарантий того, что за указанный период реализации авто сумма налога не буде пересмотрена. Еще один вопрос волнующий многих момент – это фирмы, которым нужно будет заплатить сейчас с тем, что через 10–20 лет они утилизируют автомобиль. Будут ли эти фирмы существовать на протяжении такого времени и найдутся ли у них еще средства для выполнения такой деятельности? И почему владелец должен будет их искать? Как видно, вопросов пока больше, чем ответов...

Стоит обратить внимание на аналогичный опыт зарубежных стран. ВААИД представил таблицу, в которой собрал данные касательно того, как в разных странах взимается налог на утилизацию автомобилей:

Страна	Пункт приема	Предпр. разборки	Шредерные заводы	Годовая переработка шредера/авто	Утилизационный сбор
Германия	15000	1200	47	74000	100 евро (при утилизации)
Англия	2500		37	54000	
Франция	2500		40	25000	
Голландия			12		45 евро (перв. пролажа)
США	20000		200	60000	
Украина			0	0	От 4730 грн до 440 тыс. грн

На сайте российского объединения водителей можно прочитать материал о том, как система утилизации старых автомобилей действует за рубежом. Например, в Европе существует весьма удачная программа под названием «Деньги за старый автомобиль». С 2007 г. в Италии, согласно правилам программы, правительство предлагало автовладельцам компенсацию за утилизацию авто-

мобиль в сумме 700 евро плюс снижение налога на регистрацию нового ТС. Сегодня в Италии действует уже вторая программа утилизации (первая завершилась в декабре 2008), по которой автовладелец, сдавший машину в утиль, получает 1500 евро. В Германии аналогичная программа (оригинальное название Umweltprämie, или «экологическая премия») начала действовать в январе 2009 г. и завершилась в сентябре. Немецкие автовладельцы получали 2500 евро в качестве компенсации за утилизацию автомобиля. Многие европейские государства сошлись во мнении – немецкая программа утилизации старых авто прошла успешно. По словам президента канадской Автомобильной ассоциации дилеров Р. Готье, немецкий эксперимент «Деньги за старый автомобиль» стал хорошим примером для других стран. Продажи новых ТС увеличились по стране в среднем на 40 %. В Штатах программа утилизации старых автомобилей тоже показала положительные результаты. По данным Automotive Recyclers Association, в 2009 г. выручка предприятий по переработке автомобилей превысила 25 млрд. долл. Стали, полученной путем переработки в 2009 г., хватило бы на изготовление 13 млн. новых автомобилей. Автовладельцы получают до 4500 долл. компенсации за утилизацию автомобиля.

Такой положительный опыт и, что немаловажно, довольно внушительные размеры денежной компенсации могли бы стать стимулом для наших соотечественников при принятии решения о сдаче своего ТС в утиль. Ведь, по мнению автовладельцев, на сегодняшний день, чтобы сдать свою машину на утилизацию, хозяину следует заплатить за само транспортирование до 3 тыс. грн. Зато за металлолом он не выручит и тысячи. Поэтому вместо утилизации владельцы оставляют ненужные авто прямо на улицах, что приводит к нехватке парковочных мест, захламлению улиц и обочин.

В Украине есть все составляющие быть автомобильной державой, и, судя по количеству автомобилей на дорогах, такое важное решение, как введение дополнительного налога, затрагивающего развитие автомобильной отрасли и её существования в целом, следовало бы выносить на обсуждение на референдум. Такое мнение не раз звучало на форумах и обсуждениях данного документа.

А. Блажкевич, наук. співроб. НЮБ НБУВ, канд. іст. наук

Проблеми вдосконалення роботи акціонерних товариств в Україні

17 вересня 2008 р. Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про акціонерні товариства».

Акціонерне товариство є найбільш ефективною організаційно-правовою формою для компаній, які займаються великим бізнесом (банків, страхових організацій, інвестиційних фондів, фондових бірж, господарських об'єднань).

Законодавством встановлено мінімальний розмір статутного капіталу, який не може бути меншим суми, еквівалентної 1250 мінімальним заробітним платам, виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, діючої на момент створення акціонерного товариства.

Універсальність такої форми господарювання полягає в можливості акумулювати в акціонерних товариствах різні види капіталу залежно від власників акцій – фізичних осіб, підприємств, держави в особі уповноваженого органу.

Акціонерні товариства порівняно з іншими господарськими товариствами є більш стабільними для організації і ведення спільного бізнесу тому, що акціонер, який виходить із складу товариства, не наділений правом вимоги від товариства повернення вартості свого вкладу, оскільки його вихід можливий лише шляхом відчуження належних йому акцій, що не призводить до зменшення активів товариства, крім випадків, коли викуп акцій здійснює саме товариство.

Незважаючи на складність в управлінні, акціонерні товариства є більш привабливими для інвестування, оскільки значні вимоги до мінімального розміру статутного капіталу, можливість швидкого та зручного залучення додаткового капіталу за рахунок додаткової емісії, можливість здійснення контролю над акціонерним товариством завдяки володінню контрольним пакетом акцій є своєрідними гарантіями безпечності вкладення коштів для потенційних інвесторів.

Відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» існують два типи акціонерних товариств – приватні акціонерні товариства та публічні акціонерні товариства.

29 квітня 2009 р., коли набрав чинності Закон України «Про акціонерні товариства», почався відлік дворічного перехідного періоду, відведеного для акціонерних товариств в Україні для впровадження

ними суттєвих змін у системі корпоративного управління, а також у їх відносинах з акціонерами, кредиторами та інвесторами.

21 листопада 2012 р. народний депутат Д. Притика подав до Верховної Ради України законопроект (№ 11451) «Про внесення змін до Закону України “Про акціонерні товариства” (щодо охорони корпоративних прав), який, на думку деяких експертів, може істотно ускладнити роботу акціонерних товариств і привести до нових корпоративних конфліктів.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що його розроблено з метою вдосконалення правового регулювання охорони корпоративних прав акціонерів при їх здійсненні та захисті. Така необхідність обумовлена економічними реформами в Українській державі, які значною мірою впливають на постійні зміни в правовому регулюванні корпоративних відносин.

Прийняття 17 вересня 2008 р. Закону України «Про акціонерні товариства» та подальше внесення змін до нього (останні – станом на 19 червня 2012 р.) виявило низку положень закону, які продовжують залишатися дискусійними та ускладнюють їх правозастосування в сучасних умовах функціонування публічних та приватних акціонерних товариств. У цих умовах особливого значення набуває вдосконалення системи захисту корпоративних прав акціонерів. Отже, запропоновані в законопроекті зміни мають на меті вдосконалення таких положень закону, як регулювання порядку відчуження акцій акціонерних товариств та уточнення особливостей обігу цінних паперів акціонерних товариств; порядок та строки виплати дивідендів та порядок прийняття рішень загальними зборами; підстави, порядок та строки припинення повноважень голови та членів виконавчого органу тощо.

Проект забезпечить більш досконалу охорону прав акціонерів у процесі здійснення та захисту їхніх корпоративних прав. Зокрема, очікується більш ефективна реалізація майнових та немайнових (організаційних) прав акціонерів; захист їхніх інтересів, зокрема, шляхом оскарження рішення загальних зборів і припинення повноважень голови та членів виконавчого органу.

Документ пропонує знизити планку кворуму загальних зборів акціонерів з 60 % до 50 %, дозволити встановлювати дивіденди майном, а також надати акціонерам, які володіють понад 10 % акцій, право оскаржувати рішення менеджменту компанії і блокувати великі угоди, зазначає «Комерсант-Україна».

Термін виплат дивідендів за простими і привілейованими акціями буде скорочений з шести до п'яти місяців. Для перших – це прийняття рішення зборів акціонерів, а для других – початок звітного року.

Цікаве нововведення щодо порядку оскарження рішень зборів акціонерів. У документі прописується, що діючий акціонер під час порушення своїх прав може оскаржити рішення протягом трьох місяців з моменту, коли він дізнався про це порушення (а не протягом трьох місяців після самого рішення, як сьогодні).

Документ змінює порядок відчуження акцій приватного акціонерного товариства (ПрАТ).

Автор пропонує дати можливість власнику акцій ПрАТ, який вирішив продати свою частку третім особам після відмови всіх нинішніх акціонерів від покупки, встановлювати нову ціну на пакет, що продається. Нині ст. 7 зобов'язує продавця пропонувати потенційному акціонеру до продажу цінні папери «за ціною і умовами, які повідомлені акціонерам компанії».

На думку експертів, це може ускладнити взаємини акціонерів, хоча законопроект, скоріше за все, розглянути не встигнуть, повідомляє iPress.ua.

Учасники фондового ринку попереджають, що ця норма породить схеми з підвищенням і зниженням ціни продажу: «Тобто власник може встановити ціну в 10 разів більшу, ніж є насправді, що призведе до відмови від покупки паперів акціонерів, які мають пріоритетне право на викуп частки. Однак потім цей акціонер може продати свої акції за реальною ціною, але вже тому, кому потрібно», – пояснює віце-президент КУА «Кінто» А. Федоренко.

«Хоча тут палиця з двома кінцями. З одного боку, добре, що це може розширити можливості акціонера продати акції за вигідною для нього ціною. Але з іншого – виникає ризик маніпуляцій», – додав аналітик ринку цінних паперів. Голова ради Асоціації «Українські фондові торговці» С. Антонов також вважає, що профільний закон працює добре і міняти його поки не потрібно.

12 грудня 2012 р. законопроект «Про внесення змін до Закону України “Про акціонерні товариства” (щодо охорони корпоративних прав) було відкликано, повідомляє офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

У свою чергу, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України запропонувала вдосконалити роботу акціонер-

них товариств, повідомляє «Дзеркало тижня». Комісія розробила і представила на розгляд Кабінету Міністрів відповідний проект змін, зазначив голова Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку Д. Тевелєв 3 січня, після засідання уряду.

«Ми розробили законопроект про вдосконалення діяльності акціонерних товариств, який вносить зміни в цілий ряд законодавчих актів – у тому числі про держреєстрацію підприємців, про аудиторську діяльність, про функціонування фондового ринку. Пропонується вдосконалення механізму викупу акцій у дрібних акціонерів, уточнення ринкової вартості цінних паперів. Передбачена ціла серія нововведень», – повідомив Д. Тевелєв.

За його словами, зміни в законодавство, що регулює діяльність акціонерних товариств, пов'язані з проведенням корпоративної реформи і покликані збільшити прозорість у звітності товариств.

Голова комісії зазначив, що зміни в корпоративне законодавство встановлюють принцип розкриття інформації і вимоги до її змісту.

«Цей закон покликаний врегулювати питання корпоративної культури та корпоративного управління, який далекий від кращих світових стандартів. Це відставання буде подолано. Ми змінюємо наші практики і норми та приводимо їх у відповідність до кращих світових стандартів», – підкреслив Д. Тевелєв.

Голова комісії наголосив, що постійне вдосконалення корпоративного управління, як основного механізму захисту прав інвесторів, є ключовим завданням комісії й уряду. В Україні створюється сприятливий інвестиційний клімат для комфортного інвестування в національну економіку, зазначив Д. Тевелєв.

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні 3 січня 2012 р. схвалив проект закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення діяльності акціонерних товариств)».

У регуляторі сподіваються, що прийняття закону сприятиме покращанню рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах та зробить такі підприємства більш прозорими та відкритими, а як наслідок – значно привабливішими для інвесторів.

Документом передбачені зміни до Кодексу законів про працю України, Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, законів України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», «Про цінні папери та фондовий ринок» та «Про акціонерні товариства».

Підбиваючи підсумки, хочеться сподіватися, що цей законопроект дійсно буде сприяти вдосконаленню роботи акціонерних товариств та збільшенню інвестицій в економіку України.

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА *

Блог на сайті Focus.ua

Про автора: О. Крамаренко, голов. ред. персонального ділового журналу «Деньги.ua»

Власть пытається установити контроль над всем, что принадлежит украинцам.

Контроль над расходами, учёт собственности, ограничение наличной оплаты крупных покупок, отслеживание обмена валюты и поголовное декларирование доходов – такие инициативы позволят власти установить тотальный контроль над личными финансами граждан.

Косвенные методы. Столичные улицы ещё недавно были увешаны рекламными щитами с призывом регистрировать недвижимость в Госреестрслужбе. Нужно это якобы для того, чтобы защитить права собственников. В целом идея неплохая и здравая – в конце концов вся информация об объектах недвижимости всё равно окажется в новом едином государственном реестре. Интересно другое: размещались билборды от имени налоговой службы.

Налоговая давно мечтает вычислять реальные доходы граждан, используя косвенные методы их определения – данные о расходах, перечень объектов собственности и так далее. И общегосударственный реестр недвижимости ей в этом поможет

Казалось бы – где налоговая, а где госреестр. А связь проста: с января 2013 г. начинает действовать налог на недвижимость. Перевод информации из БТИ в Госреестр недвижимого имущества – процесс неспешный, потому что архивы сохраняются в основном на бумаге. Налоговикам же информация о владельцах жилой или коммерческой площади понадобится уже через пару недель.

* Збережено стиль і граматику оригіналу

Кстати, налоговая администрация уже лет пятнадцать мечтает вычислять и облагать налогом реальные доходы граждан, используя косвенные методы их определения – данные о расходах, перечень объектов собственности и так далее. И теперь оказывается, что инфраструктура для такой оценки почти готова, а общегосударственный реестр недвижимости – один из её элементов. И не только для сбора налогов, но и для усиления контроля над собственностью и расходами граждан.

Идентификационный код. Расширяется сфера использования идентификационных номеров. Например, если раньше можно было не указывать ИНН при аренде сейфовых ячеек, то теперь – обязательно. Как результат – налоговая моментально получает данные о том, что господин X получил новое место хранения ценностей или документов. Очень удобно для фискальных целей.

Наличное обращение. Осенью Нацбанк получил право устанавливать ограничения на наличный расчёт за крупные покупки. Соответствующая норма появилась и в Гражданском кодексе. Пока фактических ограничений не было введено, но главный финансовый регулятор в любой момент может потребовать платить за бытовую технику, авто или квартиру исключительно с помощью карт. А учитывая то, что любая платёжная карта «видна» налоговикам, проблем с отслеживанием крупных или не очень покупок не будет. Наивные полагают, что солидные приобретения удастся скрыть с помощью дробления платежей. Но подобные операции могут быть отнесены к «подозрительным» согласно критериям, используемым при борьбе с «отмыванием грязных денег».

Обмен валюты. Даже банальный обмен валюты становится элементом контроля. Когда при таких операциях потребовали предъявлять документы, идея была проста: сделать покупку или продажу валюты менее комфортной, грубо говоря, сбить спрос. Пока копирование паспорта в обменниках не приносит особых неприятностей. Но как только Нацбанк вновь решит взимать сбор с продажи наличной валюты, вместе с ним обязательно попробуют ввести и требование указывать при обмене валют идентификационный код. Что означает: налоговая получит доступ к информации о том, сколько валюты купил и продал любой налогоплательщик.

Отчёт о расходах. Последний штрих – поголовное декларирование доходов и расходов. Пока эту нездоровую идею отложили до лучших времён. Но не исключено, что её попытаются реанимировать уже в 2013 г. Тем более, как уверяют в налоговой, технически

к этому они уже готовы. Так что появление соответствующего законопроекта, предусматривающего контроль состава собственности, расходов и сбережений граждан, – вопрос времени (<http://focus.ua/opinion/255385/>). – 2013. – 2.01).

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: О. Синьковська

На суровый закон о тотальном запрете курения общество прореагировало вяло. Курильщики промолчали. Или их не спрашивали? Зато активно высказывались против табачного дыма официантки, работающие в ночных клубах и ресторанах. По этой логике нужно будет найти пару стюардесс, которые боятся высоты. И выдать закон, запрещающий самолетам летать. Пусть бегают по шоссе. На плакате Польского Антиникотинового Движения написано: «Курение – до задницы». Подобными плакатами оклеена вся Варшава. Их общественные организации обращаются к сознанию и эмоциям людей, воздействуют, убеждают, объясняют. В общем, активно работают. Прежде, чем принять закон о запрете курения, общество широко обсуждало правомерность и эффективность такого закона, высказывались различные мнения. Например, такой научный факт: есть две болезни, где курение продлевает жизнь. Это болезнь Альцгеймера и Паркинсона. Во втором случае – на 2,7 лет. Для пожилого возраста это существенно. У нас не было остроумных плакатов, роликов, дискуссий. Просто резкий запрет. Все грубо и топорно – низзя! Мы пропустили этап постепенного созревания общества, который привел бы к осознанному отказу от курения, как это происходило на Западе. Восполню пробел, приведу хоть одно мнение их курильщика:

– Я легально покупаю сигареты, с которых государство берет акциз, пополняя казну. А потом это же государство меня дискриминирует, запрещая курить. Почему государство может нам вообще что-то запрещать? По высказываниям активистов наших общественных организаций, было заметно, что для них антиникотиновая кампания стала счастливой возможностью легально выплеснуть агрессию. В любое время и в любом месте теперь можно безнаказанно оторваться на безобидных курильщиках. Под видом защиты общественного блага, разумеется. Вот проявить смелость проконтролировать подсчет голосов на выборах – у этих людей кишка тонка. Или пойти отстаи-

вать Гостиный двор. Здесь требуется гражданское мужество, высокие моральные принципы, смелость. А этого нет, есть только репрессивное мышление и избыток агрессии. И все это теперь дозволено обрушить на курящую часть общества. Обязательно воспользуются. Кто там будет плакаты рисовать! Кстати, на Западе, на который нам кивают депутаты, не все так гладко с выполнением закона. В Голландии после принятия закона о запрете курения, многие рестораны и кафе реально обанкротились. Сначала посетители выходили покурить на улицу. Но там холодно, и люди решили: зачем нам эти хлопоты, будем встречаться дома. Хозяева пустующих ресторанов, в итоге, нашли выход. Поскольку за курение в их пабе полагается штраф, они теперь ставят на стол баночку, куда курильщики бросают деньги. Теперь все в порядке: деньги на штраф есть – можно курить. Стоило ли принимать заведомо невыполнимый закон? Насколько правомерен любой закон, позволяющий одной части общества дискриминировать другую часть общества? *(Курильщики сбросятся на штраф // Корреспондент.net <http://blogs.korrespondent.net/users/blog/sielena/a91657>). – 2013. – 14.01).*

Блог на сайте Focus.ua**Про автора:** В. Філіпповський, політичний аналітик

Языковая инициатива Фарион, Матиос и Яворивского окончательно превращает оппозицию в маргиналов, которым нечего больше предложить украинскому обществу, пишет на Фокус.иа политический аналитик В. Филипповский

Законопроект о функционировании украинского языка, авторами которого являются представители всех оппозиционных фракций, напоминает политическую агитку максимально радикального толка, лишённую юридической логики, вызывающий ассоциацию с явной провокацией. Согласно документу все языки, кроме украинского, объявляются иностранными. Доктора обязаны общаться с пациентом на украинском, СМИ для выхода не на украинском языке должны быть зарегистрированы иностранцем, а госслужащим и вовсе придется сдавать экзамен на знание государственного языка. Отдельного внимания заслуживает норма о телеграммах, которые можно писать либо на украинском, либо с использованием латинских букв, что фактически означает изъятие русских литер «Ы», «Ь» и «Ё».

Попав в парламент, оппозиция все еще не может найти оптимальную модель функционирования до 2015 г.

Колесниченко с Киваловым нервно курят в сторонке, поскольку по уровню категоричности и прямого диктата их скандальный языковой закон просто идеал либерализма. Спровоцированная в ходе избирательной кампании языковая дискуссия, видимо, не дает покоя оппозиционерам, которые решили, не жалея сил, погрузится в защиту государственного языка.

На самом же деле имеем довольно неудачную технологию, продиктованную несколькими мотивами. Во-первых, украинское общество до сих пор находится на той стадии развития, когда на идеи, раскалывающие страну, все еще есть спрос. Среди причин – объективное падение уровня жизни за последнюю пятилетку, которое перекладывает побудительные импульсы с пустого желудка на беспокойную голову и свойственный украинцам идейный мазохизм. Во-вторых, попав в парламент, оппозиция все еще не может найти оптимальную модель функционирования до 2015 года.

Присутствие среди авторов Ирины Фарион – единственная логическая составляющая этой истории. Она одновременно работает на свой имидж и продвигает партийную риторику, которая последнее время доминирует в ушах оппозиционно настроенного электората. Внешне миролюбивая Матиос и примелькавшийся за последние годы Яворивский несколько контрастируют с текстом документа. А главное – ставят УДАР и Батькивщину в один ряд со Свободой в идеологическом плане. Что в очередной раз показывает, какими наполеоновскими темпами националисты затачивают под себя оппозиционную повестку дня.

А виной всему элементарная идейная импотенция консервативной оппозиции. Конструктивные методы борьбы терпят крах – кнопководство регионалов процветает, голосование по декриминализации статьи Тимошенко провалилось, шансы поднять людей на акции протеста нулевые. Поэтому имеем дело с элементарным позерством и неудачным закосом под националистов, чтобы в случае чего выглядеть перед электоратом «своими».

Больше всего удивляет УДАР, ядро избирателей которого составляет как раз русскоязычный житель крупных городов. Он ждал поддержки среднего класса и идейную альтернативу. Языковой вопрос его интересует в последнюю очередь.

На выборах 2012 года избиратель Батькивщины видел в ней (вероятно, в последний раз) источник реального противодействия власти.

Тех ребят, которые завтра возьмут власть, войдут в кабинеты и будут готовы работать. Тех, кто отличается от регионалов вовсе не языком, а, в первую очередь, отношением к трону.

Теперь все больше этих людей становятся аполитичными и шансов, что они будут выходить на улицы «за идею», а через два с половиной года отстаивать честные выборы – все меньше. Наступает эра активности маргиналов, с которыми оппозиция все чаще пытается заигрывать, впадая в трагикомедию системного бессилия. В обществе уверенными темпами выкристаллизовывается внушительная группа адекватных, неглупых людей, представляющих прообраз среднего класса. Для них нет политического предложения. Нынешняя оппозиция все дальше уходит от этого пласта электората, обрекая себя на очередное поражение. На этот раз оно рискует стать фатальным (<http://focus.ua/opinion/255385/>). – 2013. – 16.01).

Блог на сайті Ubr.ua

Про автора: О. Охрименко, президент Українського аналітичного центру

Если случайно подслушать разговор двух украинцев, то сразу становится ясно, что лучше всего наши граждане разбираются в медицине и управлении экономикой Украины.

Если случайно подслушать разговор двух украинцев, то сразу становится ясно, что лучше всего наши граждане разбираются в медицине и управлении экономикой Украины. Масса людей, которые только тем и заняты, что дают советы и указания, что и как делать и больным и экономике. Отдельные эксперты тоже не отстают от этих советчиков и, начитавшись умных книг, при этом не понимая даже азов работы экономики, любят на страницах СМИ рассказать, что должно делать правительство или НБУ, или Налоговая, что бы все жили хорошо и счастливо.

Одно радует, что советы этих экспертов, никогда не будут внедрены в жизнь, а то даже тяжело представить себе, какой реальный экономический коллапс ждал бы Украину. Что поделаешь, давать советы очень легко, особенно, если ничего больше делать не нужно, как только разглагольствовать о реформах.

Сложно сказать, пост первого премьер-министра для С. Арбузова это награда или наказание. Слишком сложное досталось С. Арбузову наследство, разбираться с которым, с учетом экономической специфики, будет не так просто.

Можно, сколько угодно спорить и размахивать разного рода табличками и схемами, но в 2012 г. НБУ, во главе с С. Арбузовым, используя монетарные и административные методы погасил валютный ажиотаж, который был во многом вызван выборами в Верховный совет, когда только ленивый кандидат в депутаты не ругал банковскую систему и не предрекал обвал гривны. Но, как были явно расстроены валютные спекулянты, когда по итогам 12-го года они увидели ревальвацию. Собственно, Это и есть гибкость – когда курс доллара то растет, а то падает. Паниковать не нужно, тогда и проблем с валютой не будет.

Если бы так легко решили проблему с Пенсионным фондом...

А так получилась патовая ситуация: широко разрекламированная пенсионная реформа от С. Тигипко оказалось просто предвыборным пиар ходом, который, фактически, провалился. Сочинять разного рода концепции и проекты не сложно, особенно, если плохо разбираешься в самой сути проблемы или не собираешься ее реализовать. Сложно, сказать, что с этого больше всего повлияло на «успех» пенсионной реформы, но факт остается фактом, Пенсионный фонд опять с дефицитом и МВФ считает, что Украина не выполнила их рекомендации, а значит кредита – не давать. Это тоже теперь проблема Арбузова.

В 2012 г. очень много говорили о газе, точнее о российском газе, но дальше разговоров дело не пошло. Цена на газ осталась высокой для Украины даже несмотря на бесконечное количество переговоров, которые велись на протяжении всего прошедшего года между премьером и министром энергетики и угольной промышленности Украины с одной стороны и главой Газпрома России с другой. Но переговоры это вечная тема нашей «дружбы с Россией», куда более важно было выполнение требования МВФ о реформировании НАК «Нефтегаза» и вообще нашей газовой отрасли.

Ведь главное условие МВФ, которое не было выполнено, и которое, фактически, заблокировало сотрудничество между Украиной и МВФ является не столько повышение тарифов на газ для населения, сколько создание прозрачной и рыночной модели рынка газа в Украине, – когда не будет скрытых дотаций для промышленных гигантов, когда крупные компании действительно будут платить рыночную цену за газ, а не население. Но, это как раз и не хотелось делать. Оставили проблему на потом... Решайте...

Во многом провал пенсионной реформы и реформирования рынка газа в Украине и привел к тому, что в 2012 г. экономика осталась без

кредитов МВФ. Что называется, сделали своими руками себе проблему, которую пришлось решать Минфину, за счет размещения на международных рынках еврооблигаций, чтобы заменить кредит МВФ.

Было время Украина жила без этих кредитов. Но для того, чтобы погасить старые кредиты МВФ, нужно разместить еврооблигации, чтобы рефинансировать государственный долг и стабилизировать золотовалютные резервы.

С этой целью в 2012 г. Минфину Украины удалось размесить еврооблигации на сумму 3,85 млрд долл. и 1 млрд долл. оформить долг перед ВТБ России в виде выпуска еврооблигаций. Много это или мало? Если сравнивать с другими странами немного. Бывают выпуски еврооблигаций и на десятки миллиардов долларов. Тут главное, не перестараться. Еврооблигации – это долги и их нужно брать с умом, так как со временем придется отдавать. В 2013 году, нужно будет возвращать очередной транш кредитов МВФ, поэтому перед старым-новым министром финансов Ю. Колобовым стоит задача разместить новые еврооблигации, чтобы вовремя вернуть кредиты МВФ. Опыт 2012 г. показал, что Колобов это умеет делать, теперь нужно показать, что он умеет это делать и в 2013 г.

Пока Минфин брал кредиты, глава правительства пытался реанимировать экономику. Главным орудием для этого была провозглашена программа «Доступное жилье под 3 %». Это хорошая и правильная идея, только так можно реанимировать наш рынок кредитования ипотеки и тем самым стимулировать работу строителей и поставщиков строительных материалов.

Когда говорят рост экономики, забывают сказать, что именно рост строительной сферы, очень положительно влияет и на рост выпуска продукции металлургов и химиков и на уменьшение количества безработных и рост реальной заработной платы в строительной сфере. Вот, что именно нужно реально стимулировать, если хотите реальный рост ВВП. И программа «Доступное жилье 3 %» могла бы стать тем катализатором, который мог бы создать реальные условия для роста строительной сферы в 2012 г. Но, может тогда не стоило ее поручать реализовывать Министерству регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства? О эффективности реализации этой программы руками этого министерства можно судить только по одному показателю. Было запланировано, что в 2012 г. в рамках программы «Доступное жилье 3 %» льготные кредиты получают около 30 тыс. семей, а реально

получили только около 1 тыс. семей. Это явный провал. Реализовывать кредитные программы – это не функция министерства, это больше функция банков или хотя бы ГИУ.

Теперь «Доступным жильем» будет заниматься Мининфраструктуры... С которым связаны самые скандальные события прошедшего года – конфуз с поездами Хундай. Теперь это слово уже носит нарицательно значение. И долго еще скоростные поезда будут темой для обсуждения бабушек на лавочке и юмористов со сцены. Проблема с Хундаями показала всю неэффективность работы Укрзалізничці и всего Министерства инфраструктуры Украины в 2012 году. Очень легко создавать и пытаться реализовывать разного рода красивые прожекты, не отдавая себе отчет, к чему это может привести и не видя или не желая видеть реальной ситуации на украинской железной дороге. И не только на железной дороге. Об украинских автомобильных дорогах можно сказать словами русского классика перефразировав слова Россия на Украину, «В Украине две проблемы дураки и дороги».

На фоне провалов инфраструктурных проектов реальным стимулятором экономики оказалась... Налоговая служба. Мало, кто обратил внимание, но если в 2011 году главным лейтмотивом фискальной системы Украины была ликвидация упрощенной системы налогообложения и создания преференций для крупного бизнеса, то в 2012 г. политика ГНА во главе с А. Клименко была изменена в сторону расширения сферы упрощенной системы налогообложения. В Украине появилось такое словечко, как «внутренний оффшор». Причем, абсолютно законный и прозрачный.

Фактически ГНА инициировала максимальное снятие ограничений в деятельности упрощенцев и расширение их сферы функционирования в экономике Украины. Кроме СПД, теперь по упрощенной схеме могут работать многие юридические лица. Создана фактически двухуровневая система: крупный бизнес с общей системой налогообложения и со всеми плюсами и минусами нашего НДС и налога на прибыль, а также средний и мелкий бизнес на упрощенной системе налогообложения, где можно только платить налог с оборота и не иметь проблем с нашим НДС.

Давно нужно было так сделать. Это действительно внутренний оффшор для украинского бизнеса, который очень любит работать в оффшорах. Такой подход – либерализация и детенизация предпринимательской деятельности – позволяет надеяться, что в Минис-

терстве доходов и сборов, которое возглавил Клименко, будут исповедаться те же принципы. И, наконец, будет меньше жалоб на таможеню.

Что же касается финансового сектора, то Сергею Арбузову на новой должности будет решать вопросы проще, есть уже своя команда и даже назначение нового главы НБУ вряд ли изменит управления этой сферы. А вот, что касается других отраслей, которые сейчас будут подконтрольны первому заместителю премьер-министра, то их развитие потребует реальных действий, чтобы все эти «успехи попередников» 2012 г. не повторились в 2013 г.

Номер года тут не причем, можно и 2013 г. превратить в 2003 г., а можно и в 2008 г. Нам бы хотелось в 2003-й *(С НБУ получилось. Получится ли с Кабмином? // Ubr.ua (<http://blog.ubr.ua/fnansy/snbu-poluchilos-poluchitsia-li-s-kabminom-4527>. – 2013. – 06.01).*

Блог на сайті «Корреспондент.net»

Про автора: В. Медведчук, юрист

Характер изменений в налоговом законодательстве, которые регулярно вступают в силу в январе каждого нового года, свидетельствует о перманентной борьбе двух противоположных тенденций. Условно назовем их «жадность» и «страх». Первое качество выражается в стремлении власти к всевозрастающему налоговому прессингу. Отсюда повышение давления на бизнес, гипертрофированное внимание к эффективной работе мытарей и даже создание отдельного министерства налогов и сборов, к которому сразу же приклеилось название «министерство поборов». С другой стороны, как это ни парадоксально, власть откровенно боится собирать налоги с собственных граждан. Делается все, чтобы замаскировать налоговый гнет, меньше собирать с конкретного человека и больше – с абстрактного предприятия, бизнеса в целом. Отсюда недавняя отмена выплат в пенсионный фонд с оформления автотранспорта, отсюда же компромиссы с введением платы за владение недвижимостью, которая к тому же тщательно маскируется под налог на роскошь. Однако нужно понимать (в первую очередь, самой власти), что это лишь уловка. Любому здравомыслящему человеку понятно, что налоги платят именно люди, а не кто-то еще. Если платит предприятие, а не ты лично, то для конкретного человека это ничем не лучше. Да, налоговые

системы могут быть разными. Но в конечном итоге жизнедеятельность любого государства оплачивается из кармана его жителей – в этом и заключается суть общественного договора. Почему тогда наша власть думает, что в Украине должно быть как-то не так? Разумеется, сбор налогов никогда не превратится в добровольные пожертвования. Но люди должны понимать, куда идут их деньги. И в принципе соглашаться с этим. У нас же уклонение от налогообложения превратилось в отдельную сферу услуг. Грамотный бухгалтер с помощью законных и незаконных способов может сократить налоговый пресс на предприятие более чем вдвое! И так поступают многие. В результате значительная часть сил, средств и времени уходит не на работу, а на так называемую оптимизацию налогообложения. Это не совсем нормально. Хотя и выгодно для консультантов по уклонению от налогов (в том числе и состоящих на госслужбе). Может, стоит направить их профессиональные способности на что-то более полезное для общества? Еще один немаловажный нюанс. Такая налоговая система является антиинвестиционной по своей сути. Ты только открыл бизнес, еще не получаешь прибыли – и уже платишь налоги, уже традишь нервы и деньги на то, чтобы их обойти. Такая конструкция налоговой системы значительно усложняет развитие, внедрение инноваций, открытие нового производства. Ресурсы, которые могли бы стать инвестициями, уходят в никуда. Правительство часто и много говорит о предоставлении льгот то для одной сферы бизнеса, то для другой, но эту проблему не решить перебрасыванием налогового бремени из рук в руки, как горячей картошки. Больше двухсот лет назад Адам Смит сформулировал основные правила функционирования налоговой системы – поразительно, но то, что работает в Украине, входит в противоречие с каждым из них. Хотя систему можно было бы построить на других принципах. Давайте честно признаемся в том, что существуют куда более прозрачные механизмы налогообложения, нежели те, что функционируют сейчас. Я имею в виду налоги на потребление и на владение. Их не спрячешь и не оптимизируешь. Они пропорциональны богатству, т.е. справедливы. Но для этого должны быть другие отношения власти и общества, которые принимают форму социального контракта: мы вам налоги, вы нам услуги. Граждане примут и поддержат предложения власти, если увидит в них практическую пользу для общества. Недавно я узнал интересную новость – в Таллинне после референдума общественный транспорт для жителей города сделали совершенно бесплатным. Хотя это

ложится дополнительной нагрузкой на бюджет мэрии, который сами же граждане пополняют, но в этом решении есть простая логика. Так людей стимулируют больше пользоваться муниципальным транспортом вместо индивидуального. Любой крупный современный город задыхается от избытка машин. Получается, что дешевле бесплатно возить людей на трамваях, нежели перестраивать всю инфраструктуру под автомобили. В этом и заключается роль государства. Отстаивать общественный интерес, направлять бюджетные ресурсы на решение государственных задач, обеспечивать социальную справедливость. Если эту роль выполнять, тогда, может, и не понадобится работа отдельного «министерства поборов». *(О справедливой налоговой системе и роли «министерства поборов» // Корреспондент.net <http://blogs.korrespondent.net/celebrities/blog/viktorvmedvedchuk/a91957>). – 2013. – 15.01).*

Блог на сайті «Корреспондент.net»**Про автора:** С. Доротич, економіст, кандидат наук з державного управління

Аналізуючи податкові й інші нововведення з усією відповідальністю можна констатувати, що вибрано шлях на знищення, ще навіть не викристалізованого, середнього класу в Україні. Справді, можна жваво вихвалитись, що у 2012 р. взято під тотальний контроль тіньові потоки в державі, а можна визнати, що малий і середній бізнес втратили можливість оптимізувати податки за рахунок конвертаційних центрів. Логічними діями при збільшенні податкових надходжень до бюджету від підприємництва було би зменшення у відсотках податкового навантаження на бізнес, однак ми спостерігаємо зворотнє. Не зменшуючи обов'язкові платежі та збори, держава вводить нові податки, розширюючи податкову базу. Бажання можновладців наповнити державну скарбницю стоїть вище за здоровий глузд. У часи, коли чимало підприємств зупиняються, а малий бізнес по всій країні “згортається”, влада, зрозумівши, що “вижати” податками з підприємців більше коштів неможливо, запроваджує нові побори. Під гаслом “обкласти податком багатіїв” держава фактично наклала зашморг на шию ініціативному та працездатному населенню, вбиваючи бажання до розвитку. На перший погляд, стаття 265 Податкового кодексу України, згідно з якою запроваджується податок на нерухоме майно, виглядає “верхом соціальної справедливості”. Нормами Податкового

кодексу України звільняються від оподаткування квартири площею до 120 кв. м, житлові будинки площею до 250 кв. м. Тобто, за твердженням влади, це – соціальний закон, який урівнює в правах бідних і багатих. От тільки це не є правдоподібним. Планка надзвичайно занижена. У Києві майже всі новозбудовані трикімнатні квартири площею більше 120 квадратних метрів. Окрім цього, під оподаткування потрапляють великі сільські будинки. На Західній Україні люди шоковані, бо мати там великий будинок, де живуть батьки з дітьми, – це звичайний стан речей. На додаток, дуже багато малих і середніх фірм працює в будинках та квартирах по всій Україні. Часто батьки купують квартири, щоб передати їх у спадок своїм дітям. Якщо громадяни, які мають одну невеличку квартиру, тішаться, що “бариги” нарешті платитимуть гроші державі, то смію їх розчарувати – платити найближчим часом будуть усі. Бо контроль буде встановлено за всією нерухомістю, окрім, думаю, Межигір’я, і за декілька років платити українці будуть навіть за комірчину будь-якого розміру. Зараз влада навмисне у бідних українців розпалює класовий інстинкт проти заможніших, а коли “сім’я” розправиться і з середнім класом, то візьметься за всіх без винятку. Ця “кістка” закинута у суспільство за принципом: “розділяй та владаруй”. Стратегічне завдання введення таких податків – не відновлення соціальної справедливості, мета таких нововведень – якнайшвидше “вбити” середній клас, люмпенізувати соціально-активних громадян, забрати у них нерухомість або змусити їх працювати денно і нічно на податки, не залишивши часу на прояви громадського протесту. На жаль, у суспільстві колосальними темпами запроваджується модель жебраків і обраних при владі, притаманна тоталітарним державам. А як же справляється податок на нерухомість у світі? Схожий податок є лишень у Росії, але, не вважаю, що РФ – накрращий приклад для калькування. У Франції податок на нерухомість справляється з нерухомості, вартість якої перевищує 800 тис. євро. У Німеччині цей податок взагалі відмінено з 1997 р. Справді, податок на нерухомість справляється у США у розмірі близько 1 відсотка залежно від штату, але, давайте не будемо забувати, що система оподаткування там кардинально відрізняється від нашої. І про податок на додану вартість ніхто у Сполучених Штатах і не чув. Це тільки у нас можна справляти податок на додану вартість з усіх товарів і послуг, що використовуються під час будівництва нерухомості, а потім ще і з самої нерухомості. Окрім того, ми платимо податки з коштів, які заробили, і які вкладаємо у будівництво цієї ж таки нерухомості. І увага, саме

цікаве: ми, попри податок на нерухомість, ще сплачуємо й податок на землю, де побудований цей будинок. У податковому кодексі я не знайшов статті, у якій би зазначалось, що земельна ділянка під забудовою буде вирахована з бази оподаткування земельним податком. Деякі можновладці чомусь “охрестили” податок на нерухомість “податком на розкіш”. Насправді, вважаю, що це зумисна підміна понять, бо я не чув про те, що буде збиратись додатковий податок з власників Майбахів, Мазераті, Ферарі чи ж коштовних діадем від кращих ювелірних будинків, якими рясніють закриті вечірки за участю провладних олігархів. Єдине, що може радувати, це те, що від запровадження зазначеного податку органи місцевого самоврядування нарешті отримають хоч якісь кошти на розвиток своїх громад. Близько 75 млн грн додатково отримають бюджети місцевих рад у 2013 р. Влада у такий спосіб вирішила споконвічну проблему за рахунок самих же мешканців громад. Замість того, щоб уміло і по-розумному розподіляти податки та контролювати їх використання, значно легше вичавити останні соки з “покірних васалів”. Але споглядаючи тенденцію у нашій бюджетній сфері, вважаю, що при збільшенні розміру податку на нерухомість, буде запроваджено і його дольовий розподіл на центральний і місцевий бюджети. Погоджуюсь з твердженням кагорти аналітиків, що зазначені заходи в країні спрямовуються виключно на те, щоб “зламати хребет” середньому класу. Все життя розвивається по синусоїді. Як радянська влада свого часу колективізацією зламала селян, загнавши їх у колгоспи, так сьогодні влада хоче знищити дрібний бізнес, бо адміністративно контролювати великі виробництва значно легше, аніж сотні тисяч підприємців. Під гучними гаслами владних очільників “...створювати потужні підприємства, для стійкого протистояння всесвітнім кризовим явищам...” треба читати гасло: “Всім підприємцям – робочі місця на заводах та фабриках провладних олігархів!”. Присутність в економіці непідконтрольного владі бізнесу становить загрозу зародження політичної нестабільності в державі, а відтак олігархам теж будуть непереливки після знищення середнього класу. *(Новий податок // Корреспондент.net http://blogs.korrespondent.net/business_blogs/blog/dorotych/a91735). – 2013. – 14.01).*

Редакційна група:
Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка:
А. Бергелська

Підп. до друку 22.01.2013.
Формат 60x84/16. Обл.– вид. арк. 2,35 Наклад 9 пр.

Видавець і виготовлювач
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3
gdpp@yandex.ua
www.nbuv.gov.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта
видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 1390 від 11.06.2003 р.